

**Atuisartunik isumaqatigiissuteqarnerit ilaat pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut
atortuulersinneqarnissaanik peqqussut**

(Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoq)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnissaanut saqqummiunneqartoq

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga ilaasortaqqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaqq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaqq Niels Thomsen, Demokraatit, Siulittaasup tulliaq
Inatsisartunut ilaasortaqq Kim Kielsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaqq Siverth K. Heilmann, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaqq Akitsinnguaq Olsen, Siumut

UPA2011-mi siullermeerneqarnerata kingorna siunnersuut Ataatsimiititaliap misissorpaa, Inatsisartullu aalajangiinissaanni amerlanerussuteqartut akuersissuteqarnissaannut tapiissutini matumuuna saqqummiullugu.

1. Siunnersuutip imaa siunertaalu

Inatsisissatut siunnersuut peqqussummik nr. 350-imik 14. Juli 1980-imeersumik (atuisartunik isumaqatigiissuteqarnerit pillugit inatsimmik) nutarterineruvoq. Atuisartunik isumaqatigiissuteqarnerit pillugit inatsimmi nutaanngitsumi ilaatigut ungasianiit nioqquteqartarneq killilersorneqarpoq, kisiannili allatsitsinerit kisimik pineqarlutik. Kisiannili ungasianiit attaveqartarnermi teknologit, assersuutigalugu internet mobiltelfonillu, halvfemsikkut ingerlaneranni sukkasuumik ineriartornikuupput. Interneti mobiltelefonillu atorlugit kiffartuussinermit nioqqutissanillu atuisartunut annertusiartortumik tuniniaasarneq, ungasianiit attaveqartarnermi teknologi pineqartillugu, atuisartut inatsisitigut aamma illersugaanissaannik pisariaqartitsinermit kinguneqarpoq. Atuisartunik isumaqatigiissuteqartarnerit pillugit inatsimmi siunertaavoq atuisartup illersorneqarnissaa

atuisartullu immikkoortuni marlunni: *ungasianiit nioqquteqarneq* tuniniaasullu aalajangersimasumik nioqquteqarfiata avataani *tuniniaaneq*, inuussutissarsiortunut isumaqateqartoqaraangat pisisartup pisinnaatitaaffiunik pitsanngorsaanissaq. Illersuineq ilaatigut tassaavoq paasissutissanik assigiinngitsunik atuisartup pissarsinissamik piumasaqarsinnaanera, tassunga ilanngullugu atuisartup qanoq iliorluni peqqissimissuteqarsinnaaneranik ilisimatitsineq. Taakku saniatigut tuniniaasup noqqaavigineqarnani atuisartut angerlarsimaffiunut suliffiinulluunniit nammineerluni saaffiginninnissaa inatsimmi ataatsimut isigalugu inerteqqutaavoq, ilaatigut saaffiginnissutit taamaattut paaminnartut atuisartumut misiginarsinnaammata atuisartullu kissaatiginngikkaluagaanik isumaqatigiissusiornermik immaqa kinguneqarsinnaammata.

Inatsisissatut siunnersuut taaguutinik arlalinnik imaqarpoq, siunnersuutillu siunertaata imaatalu oqaatiginissaat allaaserinissaallu ataatsimiititaliap naleqquttut isumaqarfigai. Inatsisissatullu siunnersuutip paasiuminaatsuusinnaanera pissutigalugu peqqussummi immikkoortut pingaarnert ataatsimiititaliap naatsumik pingaarnersiorpai.

- **Paasissutissiisussaataaneq** tassaavoq nioqqutigisaaq kiffartuussinerluunnit pillugit paasissutissat ilaannik naleqquttunillu tunisisup atuisartumut tunniussinissamik pisussaaffii taakkulu qaqugukkat qanorlu iliorluni atuisartumut paasissutissiisutigineqassanersut.
- **Peqqissimissuteqarsinnaataaneq** tassaavoq atuisartup tungavilersuuteqarani peqqisimissuteqarsinnaanera.
- **Ungasianiit nioqquteqarneq** tassaavoq ungasianiit attaveqartarnermi teknologi atorlugu illuatungeriit pisiniarfimmi naapinnatik niueqatigiinnerat. Taassuma saniatigut inatsimmi piumasqaataavoq, assersuutigalugu nittartakkat imaluunniit allatsitsivissat imaluunniit aviisimi takoqqusaarutit atorlugit ungasianiit attaveqarnikkut isumaqatigiissusiornissaq siunertaralugu inuussutissarsiortup ungasianiit tuniniaanermik aaqqiissutitut pilersisimasaanut atillugu isumaqatigiissusiorsimanissaq.
- **Tuniniaasup aalajangersimasumik nioqquteqarfiata avataani isumaqatigiissusiorneq** imatut paasineqassaaq nalinginnaasumik nioqquteqartarnermit, assersuutigalugu tuniniaaffimmit, saqqummersitsivimmit, Home partymit assersuutigalugu (Tupperware) imaluunniit tunisassiamik Aloe Veramik tuniniaanermi, bussi angallalluunniit atorlugu tuniniaalluni angalanermi imaluunniit katersortarfimmit, akunnittarfimmit allamiiluunniit allaanerusumik tuniniaasup aaqquissuussineratigut isumaqatigiissusiornerit.

1.1 Inatsisip atuuffiginngisai

Immikkoortut uku inatsit malillugu paasissutissiisussaataanermut peqqisimisinnaatitaanermullu ilaanngillat.

Inuussutissat assigisaallu inoqutigiit atugassaat tuniniaasumit pajugutigineqartartut pisisulluunniit pisiniartarfiani pisiat. Taamaammat kalaalimineerniarfiit inatsimmi aalajangersakkani **ilaatinneqanngillat.**

Illusimaviit, assartuineq, nerisaqarneq sunngiffimmilu sammisat, timersorneq, kulturi aliikkusersuineq pillugit isumaqatigiissutit, taakkulu aamma aalajangersimasumik nioqquteqarfiup avataani isumaqatigiissutaasimassapput. *Tassunga assersuutaasinnaavoq tusarnaartitsinissamut bilitsi internitsikkut pisiarineqartoq peqqissimissutigineqarsinnaanngillaq tusarnaartitsinermullu takkussinnaanngikkaanni bilitsip utertinneqarsinnaanera ilimagineqarsinnaanani.*

Illuliorneq illunillu attartorneq pillugu isumaqatigiissutit ilaat inatsisini taakkununga attuumassuteqartuni allani killilersugaammata inatsimmi ilaatinneqanngillat.

Peqqissimisinnaatitaanermut ilaanngitsut allat tassaapput Realkreditini attartukkat aamma aningaasaliissutit akii tuniniaasup sunniuteqarfigisinnaanngisai, taakku niuerfinni pissutsit tunngavigalugit aalajangerneqartarmata assersuutigalugu aktiat nalingi, ujaqqat erlinnartut, obligationit allallu. Aningaasaliissutit pillugit peqqissimisinnaatitaaneq atorunnaartarpoq tunisineq tunisisup pisisullu tungaannit naammassineqaraangat¹. Aammattaaq atuisup inuussutissarsiortoq angerlarsimaffimmut suliffimulluunniit toqqarlugu aggeqqullugu qinnuivigigaangagu inuussutissarsiortullu takkunninneranut pissutaarpiartumik inniminniisoqaraangat inatsit atuunneq ajorpoq.

1.2. Atuisartumut tunngatillugu tunisisup pisussaaffii

1.2.1. Aalajangersimasumik niuerfiup avataani isumaqatigiissusiornermi paasissutissiisussaataaneq

§ 10 malillugu paasissutissiisussaataaneq tassunga tunngatillugu tassaavoq peqqissimissuteqarsinnaaneq pillugu paasiuminartumik allaganngorlugulu tunisisup pisisumut paasissutissiisusnaanera peqqissimisinnaatitaanermullu tassunga atugassamik najukkaminik pisisartoq ilisimatissallugu. Illuatungeriit isumaqatigiissusiorniariarpata paasissutissat tunniunneqassapput, nioqqutissalli pisisumut tunniunneqartussat pineqarpata tunisisup piffissaq tunniussivissaq utaqqisinnaavaa. Aviisinik assigisaannilluunniit ataavartumik

¹ Pisisoq paasissutissinneqarneq tunngavigalugu internetikkut assersuutigalugu aktianik pisiguni sullissinermillu pilersuisumut niuerneq taanna naammassillugu aktiat taassuma kingorna nalikillippata pisisartoq peqqissimissuteqarnerminik nalunaaruteqarsinnaanngilaq.

pisartagaqarneq pineqarput kingusinnerpaamik nassiussinermi siullermi paasissutissiisoqassaaq.

1.2.2 Nioqqutissanik ungasianiit nioqquteqarnissamik isumaqatigiissuteqarnerit pillugit paasissutissiissuteqartussaataaneq

§ 11 malillugu nioqqutissanik ungasianiit nioqquteqarnissamik isumaqatigiissuteqarnerit pineqarpata tunisisoq nammineq pilluni paasissutissiissaaq, tassa tunisisup kinaara, nioqqutissiap pisinnaasai pingaarnerit kiisalu nioqqutissiap suut tamaasa ilanngullugit akia pillugit paasissutissat. Aammattaaq akiliinissamut piunasaqaatit, peqqissimissuteqarsinnaataaneq taassumalu imai pillugit tunisisoq paasissutissiissaaq. Ungasianiit nioqquteqarneq oqarasuaat atorlugu pippat tunisisup atini, kina sinnerlugu tuniniaanini kiisalu saaffiginninnermi siunertaq oqaloqatigiinnerup aallatinnerani paasissutissiissutigissavai. Isumaqatigiissusiorsinnaaneq sioqqullugu paasissutissat tamarmik tunniunneqassapput paasissutissallu erseqqarissumik tunniunneqassallutik.

1.2.3 Aningaasatigut kiffartuussinerit pillugit ungasianiit nioqquteqarnermi isumaqatigiissuteqarnermi paasissutissiisussaataaneq

Ungasianiit nioqquteqarnermi assersuutigalugu aningaasanik taarsigassarsineq, obligationinik pisineq aningaasatigulluunniit kiffartuussinerit allat pineqarpata paasissutissiisussaataaneq tunisisup suli eqqortissavaa, takuuk § 13, takuuk 11. Taassuma kingorna ilaatigut GER-normuni (suliffeqarfinnik qitiusumik nalunaarsuiffimi sulisitsisup normua) pisortalluunniit nalunaarsuinerat alla, nakkutilliinermi oqartussaasut pillugit tunisisoq paasissutissiissaaq ammalu maalaaruteqarsinnaaneq pillugu nittartakkami paasissutissiissalluni. Aammattaaq kiffartuussinermi taamaattoqarpat ajutoorutaassinnaasut immikkut ittut pillugit tunisisoq eqqortumik paasissutissiinissamik pisussaaffejarpoq. § 14 naapertorlugu atuisup paasissutissanik naleqquttunik pappilianngorlugit paasissutissiivilluunniit ataavartut allat atorlugit pissarsinissaata qulakkeerneqarnissaa tunisisup pisussaaffigaa.

1.3 Atuisartup pisinnerminik peqqissimisinnaataanera

Peqqissimisinnaataaneq isumaqarpoq atuisoq (taamaallaat atuisoq pillugu tunisisoq pinnani) isumaqatigiissummik atorunnaarsitsisinnaasoq. Isumaqatigiissummi nalinnginnaasumik pituttuisarpoq, kisiannili pisut ilaanni peqqissimissuteqarsinnaaneq atuisartunik isumaqatigiissusiortanerit pillugit inatsit periarfissiivoq. Atuisartup tunngavilersuuteqarnissaa piunasaqaataanngilaq.

1.3.1 Peqqissimissuteqarsinnaanerup sivisussusia

Piffissarititaq nalinngaasumik ulluni 14-ini atuuttarpoq, takuuk § 18, pensionisiassanut sillimasiinermi peqqissimissuteqarsinnaanerup sivisussusia ullut 30-upput.

1.3.2 Peqqissimissuteqarsinnaanermut piffissarititap naatsorsornera

§ 18 naapertorlugu piffissarititap naatsorneqartarpoq kingusinnerpaamik piffisat uku aallarnerfigalugit, isumaqatigiissummi kiffartuussineq nioqqutissarluunniit pisisartup nammineq pisariaqartitaa malillugu sananeqartoq pineqarpata ullormiit isumaqatigiissusiorfimmiit. Pisuni allani ulloq pisisartup pisiamik tigusiffia, arlaleriarluni nassiussinerni nassiussineq siulleq imaluunniit pappilianngorlugit tusagassiiviilluunniit allat ataavartut atorlugit tunisisup paasissutissiissutaanik ulloq pisisartup pissarsivia, takuuk kapitali 3.

Ullut piffissarititap 14-it naatsorsorneqaraangata ulloq tunniussivik ilanngunneqarpoq ajorpoq. Assersuutigalugu nioqqutissiaq ulloq 11/11 tunniunneqarsimappat piffissarititap ulloq 25/11 naasarpoq, ullorlu taanna nioqqutissiaq nassiutiinnarneqarsimassalluni. Ullut 14-it qaangiutereersut tunisisumit tiguneqarsimanera apeqqutaanngilaq. Tunisisup pisussaaffimmisut peqqissimissuteqarsinnaaneq pillugit piumasagaatigineqartut paasissutissiisimangippat peqqissimissuteqarsinnaaneq aatsaat qaammatit pingasut qaangiunneranni naassaaq, taanna tikitsinnagu piffissarititap pillugu tunisisoq paasissutissiisimangippat. Taamatut pisoqarnerani piffissamit taassuminnga piffissarititap aallartittarpoq.

Pisisartup immikkut pisariaqartitaa malillugu nioqqutissiaq naleqqussarneqassappat sananeqassappalluunniit peqqissimissuteqarsinnaanermullu piffissarititap atuuppat suliap aallartinnissaa tunisisup utaqqissussinnaasarpaa, tassa assersuutigalugu natersuup immikkut ilissikkap, atisat inusnaanut ilisserlugit mersukkat saagulluunniit uuttukkat peqqissimissutigineqaleriaannaasarmata. Naleqqutinngitsut taamaattut pinngitsoorniarlugit taamatut pisoqarnera peqqissimissuteqarsinnaanerup naannginnerani suliap aallartinnissaa pillugu inuussutissarsiortup pisisartuq akuersitissinaavaa, suliarlu aallartereeraangat pisisartup pisinerminik peqqissimissuteqarsinnaannginnera tamassuma kingunerissavaa.

1.3.3 Peqqissimissuteqarsinnaanerup atorineqarnera

Nioqqutissiaq utertillugu pisisartup pisinini peqqissimissutigisinnaavaa, taamaattoqarneranilu utertitsilluni nassiussineq nammineq akilissallugu. Nioqqutissiap tigujuannnginneratigut peqqissimissuteqarsinnaaneq pisisartup aamma atorsinnaavaa. Taamatut pisoqarnerani utertitsilluni nassiunnermi aningaasartuutit sipaarneqassapput, kortilu akiliissut atorineqarsimappat atuisartup aningaaserivini akiliumminik utertitsisissinnaavaa. Akerlianik nassiussaq atuisartumit tiguneqarsimappat atuisartuq aningaaserivik akiliumminik utertitsisissinnaanngilaa, taamatut pisoqarnerani nassiussaq tunisisup tunniutereertarmagu.

1.3.4 Peqqissimissuteqarsinnaatitaanerup atorineqarnerani piumasagaatit

Pisisartuq peqqissimissuteqaruni piffissaritinneqartoq atuinnaassanngilaa, pisisartulli aamma nioqqutissiaq pisarineratut pitsaassuseqartillugu amerlassuseqartillugulu utertissinnaavaa,

takuuk § 20. Nioqutissiaq atorneqarsimappat pisisartut peqqissimissuteqarsinnaanertik annaassavaat. Peqqissimissuteqarsinnaatitaaneq aamma atorneqarsinnaanngilak nipinik assilissanillu nuussani naqissusikkat naqissutaat peerneqarsimappat.²

1.3.5 Peqqissimissuteqarnerup inatsisitigut sunniutai

Peqqissimissuteqarsinnaatitaaneq atuisartumit atorneqarput illuatungeriit pisussaaffeqaatigiinnerat atorunnaassaaq. Taamatut pisoqarnerani nioqutissiaq parlaassutigineqareeraangat utertinneqassaaq. Tunisisup akitsuutit allalluunniit pisiap akianut ilanngutissanngilai, akerlianik pisinermi akiliut piaanerpaaq nioqutissiallu utertinneqartup tigungeranit kingusinnerpaamik ullut 30-t qaangiunneranni utertissavaa. Pisisartup aningaasartuutissaa taamaalilluni tassaalissaaq utertinnermi assartuinnermut aningaasartuutaasinnaasut.

2. Siunnersuutip Inatsisartuni suliarineqarnera

Inatsisissatut siunnersuutip Kalaallit Nunaanni atortuulersinnissaa siullermeerinninnermi Inatsisartut taperserpaat.

3. Tusarniaanermi akissutit

Aallaqqaasiullugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa tusarniaanermi akissutit inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqartut, tamannalu Inatsisartut Siulitaasoqarfiata ilusilersuinissamat piunasaqaataanut naapertuuppoq. Ataatsimiititaliap paasivaa uku tusarniaanermi akissuteqarnissamat kaammattorneqarsimasut:

Attaveqaateqarnermut Allaffik, Inatsisinut Inatsisillu pillugit Immikkoortortaarfik Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, Nuna Advokater, Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi, GrønlandsBanken, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaarfik, KNAPK, SIK, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, KANUKOKA. Tusarniaaneq oqaaseqaateqarnermik kinguneqanngilaq.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiititaliap isumaqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip kinguneranik atuisartut illersorneqarnerannik nutarterineq pingaartuusoq pisariaqarlunilu, tassa Kalaallit Nunaanni atuisartut nunani nutaaliaasuni allani atuisartut assigalugit kiffartuussinernik nioqutissanilluunniit pisinermi interneti annertusiartortumik atortarmassuk. Atuisartut

² Internetimi nipilersukkanik pisineq tassunga assersuutaasinnaavoq. Pisiaq atuisartup qarasaasiaanut nuullugu aaneqareeraangat atuisoq peqqissimissuteqarsinnaanermik piunasaqarsinnaanngilaq. Aammattaq atuisoq filimimik imaluunniit pinnguammik pisisimappat puualu ammarneqarsimappat peqqissimissuteqarsinnaaneq piunarineqarsinnaanngilaq.

pillugit inatsit maannakkut atuuttoq teknologikkut ineriartornermut naleqqukkunnaarnikuuvoq, tassani internetikkut niuerneq killilersorneqanngimmat, taamaallaallu allatsitsisarneq killilersorneqarluni.

Taamaammat pingaartorujussuuvoq teknologiikkut ineriartorneq tunngavigalugu Kalaallit atuisartuisa internetikkut niuerneranni illersugaanissaasa sillimaffiginissaa piareersimaffiginissaalu. Malittarisassani nutaani kiffartuussinerit, assersuutigalugu nioqutissanik pisineq aningaasatigut kiffartuussinerit soorlu aningasarivimmiitat taarsigassarsiallu pillugit, atuisartunik isumaqatigiissuteqartarneq pillugu inatsimmi aamma ilaatinneqarput. Piviusuni tamanna ilaatigut isumaqarpoq internetimi niueraanni pisiniarfimmi niuernerup ataatsimut isigalugu assinginik atuisartut pisinnaatitaaffeqassasut. Aalajangersimasumik niuerfiup avataani tuniniaanerup inatsisissatut siunnersuummi aamma killilersorneqarnera ajunngitsutut ataatsimiititaliap isumaqarfigaa, taamaalilluni innuttaasut pisinnaatitaaffii tassani aamma annertusarneqarmata. Ataatsimut isigalugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq inatsisissatut siunnersuutip atuutilersinneqarnissaa suliniutaasoq pitsaasoq atuisartunut iluaqutaasusaaq.

5. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Tunngavigineqartut taamatut isikkoqartillugit siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai ataatsimiititaliap nalilersorsinnaanngilai. Ataatsimiititaliarli naliliivoq taakku annikitsuusut. Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata inatsisissatut siunnersuut ilaasortaminut aningaasatigut sunnuteqassanersoq nalilersuinissamat pissutissaqaratik tusarniaanermi akissutaani taamatut isumaqarneq tapersorneqarsorinarpoq. Ataatsimiititaliap aamma malugaa siunnersuutip piviusunngortinnissaani aningaasatigut kinguneqartussaananeramik Naalakkersuisut aamma allataqanngitsut. Ataatsimiititaliaq taamaammat isumaqarpoq taamatut pisoqarnaviannngitsaq.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassutigaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasunik paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Hans Aronsen
Siulittaasoq

Niels Thomsen

Kim Kielsen

Siverth K. Heilmann

Akitsinnguaq Olsen